

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Conceptnota – Jobbonus + en transitiepremie voor startende zelfstandigen

Om werken meer lonend te maken, komt er naast de jobbonus voor loontrekkenden ook een jobbonus + voor startende zelfstandigen. De jobbonus + heeft als doel het stimuleren van ondernemerschap in hoofdberoep voor werknemers die aan de slag waren aan een laag loon.

Daarnaast zal de bestaande transitiepremie uitgebreid worden zodat meer uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk en niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk geactiveerd worden richting ondernemerschap.

1. SITUERING

In het BBT 2022 is opgenomen:

“Om de stap naar werk voldoende lonend te maken (en aan te moedigen), voorzien we bijkomende initiatieven in het kader van de jobbonus.

Met de jobbonus willen we ons specifiek richten op werknemers, met als doel mensen zowel terug naar de arbeidsmarkt te krijgen, als hen ook duurzaam op die arbeidsmarkt te houden. De jobbonus voor werknemers is een maatregel prioritair gericht op de lagere inkomens. We zullen met deze maatregel mensen bereiken die werken in de dienstenchequesector, kinderopvang, logistieke sector, retailsector, ...

Daarnaast komt er een starterspremie (jobbonus +) gericht op startende zelfstandigen in hoofdberoep. We behouden de transitiepremie (als activeringsmaatregel van uitkeringsgerechtigden ingeschreven bij VDAB gericht op ondernemerschap), maar voorzien daarnaast een starterspremie om het ondernemerschap aan te moedigen. Op die manier willen we naast uitkeringsgerechtigden, ook niet-beroepsactieven en werkenden (met een laag brutoloon) stimuleren om effectief de stap naar ondernemerschap te zetten. “

Deze conceptnota gaat in op hoe we de werkzaamheidsgraad kunnen ondersteunen en verhogen door het zelfstandig ondernemerschap te stimuleren. Concreet werken we in deze conceptnota

uit hoe er vorm gegeven kan worden aan de starterspremie voor startende zelfstandigen in hoofdberoep en hoe de transitiepremie zich daartoe verhoudt.

- Via de jobbonus + stimuleren we werkenden om de stap naar ondernemerschap in hoofdberoep te zetten.
- Via de transitiepremie stimuleren we werkzoekenden (zowel niet-uitkeringsgerechtigde als uitkeringsgerechtigde) om zich opnieuw op de arbeidsmarkt te begeven als zelfstandige ondernemers.

2. DE JOBBONUS+ VOOR ZELFSTANDIGEN

2.1 DOELSTELLING

Zowel de jobbonus als de **jobbonus +** hebben als doel om werken meer lonend te maken voor de laagste inkomens bij werknemers. De jobbonus richt zich op werknemers die aan de slag gaan of aan de slag zijn aan een laag inkomen. De **jobbonus +** richt zich op werknemers met een laag inkomen (< 2.500 bruto per maand, afgestemd op de bovengrens van de jobbonus) die de transitie maken van werknemer naar ondernemer in hoofdberoep. De jobbonus+ is voor de laatste groep een stimulus om de transitie naar ondernemerschap in hoofdberoep te maken.

2.2 MAATREGEL EN DOELGROEP

Door werknemers die de stap naar ondernemerschap in hoofdberoep zetten een premie te geven, stimuleren we hen om deze stap te zetten.

- Aspecten die belangrijk zijn bij de vormgeving van de maatregel
- Zo snel als mogelijke uitbetaling
- Eenvoudig in uitvoering voor de werknemer die start met ondernemen
- Afgestemd op de jobbonus voor werknemers
- Niet cumuleerbaar met de transitiepremie

Om een stimulus te bieden aan de groep met de laagste inkomens en om de afstemming met de jobbonus te maximaliseren gaan we uit van het inkomen van de werknemer, voor de start als ondernemer in hoofdberoep, als proxy voor het inkomen van zelfstandige. We hanteren hierbij dezelfde bovengrens als bij de jobbonus.

Het inkomen van de zelfstandige gebruiken is zeer moeilijk operationaliseerbaar o.m. door het gebrek aan real-time gegevens en het feit dat inkomen op het aanslagbiljet niet altijd een reële weergave van de draagkracht is.

Bij de verdere operationalisering van het loonbegrip van de jobbonus + voor zelfstandigen zal maximaal afgestemd worden met de uitwerking van de jobbonus.

Een premie van € 600 wordt maximaal twee keer uitbetaald aan alle werknemers:

- die een bruto-inkomen hadden lager dan de bovengrens, zoals vastgelegd voor de jobbonus, in het kalenderjaar voordat ze starten met ondernemen in hoofdberoep
- die de pensioenleeftijd nog niet bereikt hebben
- gedomicilieerd zijn in het Vlaamse gewest
- en zich als actieve ondernemer of onderneming vestigen in het Vlaamse gewest

De tweede premie zal pas uitbetaald worden wanneer de ondernemer na een jaar nog steeds actief is. Hiermee ondersteunen we duurzaam ondernemerschap. Ook werknemers die reeds zelfstandige in bijberoep waren, maken aanspraak op de jobbonus+. Voor deze groep kan deze premie een extra stimulans zijn om de overstap te maken naar ondernemen in hoofdberoep.

Om de financiële implicatie in te schatten baseren we ons op KSZ-cijfers van personen die de stap naar zelfstandige in hoofdberoep zetten in het jaar 2018.

Het begrote budget voor de jobbonus + voor zelfstandigen bedraagt € 15.000.000

Doelgroep jobbonus+ zelfstandigen	Aantal personen	Geraamde kost bij jobbonus+ = 2 x €600	Niet benutte budget jobbonus +
Loontrekkenden (Scenario 1)	11.103	13.323.600	1.676.400
Loontrekkenden en personen in loopbaanonderbreking (Scenario 2)	11.528	13.833.600	1.166.400
Loontrekkenden, personen in loopbaanonderbreking en helper (Scenario 3)	12.632	15.158.400	-158.400

Personen die in (voltijdse) loopbaanonderbreking zijn en vervolgens de keuze maken om aan de slag te gaan als zelfstandige in hoofdberoep, worden geactiveerd. Het is wenselijk deze groep aan te moedigen om de stap naar ondernemerschap te zetten (scenario 2). Dit geldt ook voor helpers¹ die starten met ondernemen in hoofdberoep (scenario 3). Het doel van de jobbonus + is om werkenden met een laag inkomen te stimuleren om de overstap te maken naar zelfstandige in hoofdberoep. Om hier maximaal op in te zetten opteren we voor **scenario 3**.

Bij de uitwerking zal met het bedrag van 15 mio euro zoals voorzien bij de begrotingsopmaak 2022, rekening gehouden worden.

2.3 PLAN VAN AANPAK

2.3.1 Operationeel

Voor de uitvoering van deze maatregel kan quasi hetzelfde proces gevolgd worden als voor de jobbonus voor werknemers. Op basis van de automatische stromen (RSZ, Rijkregister) krijgen we zicht op wie in aanmerking komt voor de jobbonus. Via RSVZ/Arza/KBO koppelen we daar de lijst aan van de personen die starten met ondernemen in hoofdberoep. Op die manier hebben we automatisch zicht op de rechthebbenden die vervolgens aangeschreven kunnen worden om hun rekeningnummer te registreren in Mijn Burgerprofiel. Na registratie van het rekeningnummer kan de jobbonus+ voor zelfstandigen uitbetaald worden. Door automatische identificatie van de doelgroep worden de drempels en administratieve last voor de betrokkene beperkt en wordt de opname van de jobbonus + voor zelfstandigen gemaximaliseerd. Door het gebruik van automatische stromen worden terugvorderingen beperkt.

Maar bij onterechte betaling zal er uiteraard teruggevorderd worden. We gaan na of deze premie fiscaal vrijgesteld kan worden.

2.3.2 Regelgeving

De jobbonus + wordt uitgewerkt binnen een nieuw decreet. Indien we willen uitbetalen in november 2022, zal de regelgeving uiterlijk eind september 2022 goedgekeurd moeten zijn. Dit

¹ Een zelfstandig helper is iemand die geen eigen zaak heeft, maar wel verzekeringsplichtig is als zelfstandige.

Je kan enkel zelfstandig helper zijn bij een zelfstandige die een eenmanszaak heeft (een natuurlijk persoon). Je helpt of vervangt een zelfstandige en bent niet verbonden door een arbeidsovereenkomst.

Je moet je als zelfstandig helper enkel aansluiten bij een sociale verzekeringskas. Je moet je dus niet inschrijven in het ondernemingsloket en je moet geen btw-nummer aanvragen. Zelfstandig helper is geen statuut op zich. (<https://www.vlaio.be/nl/begeleiding-advies/start/sociale-zekerheid-bij-ondernemers/zelfstandig-helper>)

omdat er minstens één maand nodig is om de nodige machtigingen en datastromen om te zetten in productie. Er wordt gestreefd naar een eerste uitbetaling op 1 december 2022.

Voor het decreet betekent dit dat de parlementaire behandeling nog voor het zomerreces dient te gebeuren. Het BVR dient uiterlijk 23 september definitief goedgekeurd te worden.

Decreet		
Planning regelgeving	Normale procedure	
Decreet - Eerste ontwerp		
Advies IF	12 werkdagen	17/1/22-2/2/22
Advies Begroting	12 werkdagen	2/2/22-18/2/22
Principiële goedkeuring VR	1 week	25/2/22
Advies SERV + GBA / VTC	1 maand	28/2/22-28/3/22
Advies Raad van State	1 maand	29/3/22-29/4/22
Decreet - Definitieve versie ter indiening parlement	1 week	6/5/22
Behandeling parlement	60d	9/5/22-8/7/22
Stemming plenaire		
Bekrachtiging VR	1 week	15/7/22
Publicatie staatsblad		

BVR		
Planning regelgeving	Normale procedure	
BVR - Eerste ontwerp		
Advies IF	12 werkdagen	30/5/22-15/6/22
Advies Begroting	12 werkdagen	15/6/22-1/7/22
Principiële goedkeuring VR	1 week	8/7/22
Advies SERV + VTC	1 maand	8/7/22-12/8/22
Advies Raad van State	1 maand	15/8/22-16/9/22
definitieve goedkeuring VR	1 week	23/9/22
Publicatie staatsblad		

3. UITBREIDING TRANSITIEPREMIE

3.1 DOELSTELLING

In de beleidsnota werk en sociale economie staat:

“We maken mensen warm voor ondernemerschap op alle leeftijden als een evenwaardige keuze. We bieden werkzoekenden en leerlingen de keuze tot ondernemerschap proactief aan als stap in een traject naar werk, en bieden ondersteuning en begeleiding”.

We willen alle werkzoekenden (uitkeringsgerechtigde en niet-uitkeringsgerechtigde) stimuleren om zich opnieuw op de arbeidsmarkt te begeven. Ook de groep die wenst te starten als zelfstandige ondernemer in hoofdberoep. Om een werkzaamheidsgraad van 80% te realiseren is het belangrijk dat we iedereen aan boord krijgen.

3.2 MAATREGEL EN DOELGROEP

3.2.1 Tijdelijke verruiming doelgroep (relance – AHAD)

De transitiepremie trad in voege in maart 2018 en was in oorsprong een ondersteunende premie voor uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk ouder dan 45 jaar die een eigen zaak opstarten. De premie wordt toegekend aan een werkzoekende die zich in het Vlaamse Gewest vestigt als zelfstandige in hoofdberoep nadat hij een prestarterstraject met succes heeft beëindigd en wordt uitbetaald over een periode van twee jaar. Om deze premie te ontvangen dient de zelfstandige deze aan te vragen bij het departement Werk en Sociale Economie

Een prestarterstraject focust op de voorbereiding van de opstart van een eigen onderneming. Het prestarterstraject heeft tot doel aan te leren hoe een ondernemings- en financieel plan wordt opgesteld, waarbij de haalbaarheid van het ondernemersidee wordt ingeschat. Dit moet garanderen dat een kandidaat ondernemer met een realiseerbaar ondernemingsidee start. Het prestarterstraject heeft een minimum doorlooptijd van zes weken en omvat de volgende elementen:

- De opmaak van een goed uitgewerkt en haalbaar businessplan;
- Het versterken van de algemene ondernemingscompetenties.

In uitvoering van het relanceplan 'Alle hens aan dek' (AHAD) werd de doelgroep van de transitiepremie (TP) verruimd naar alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden voor een periode van één jaar. Werkzoekenden behorende tot deze verruimde doelgroep kunnen tussen 1 april 2021 en 1 april 2022 de transitiepremie aanvragen mits zij zich vestigen als zelfstandige in hoofdberoep in het Vlaamse Gewest, nadat zij een prestarterstraject succesvol hebben afgerond.

Het totale bedrag van de premie bedraagt op dit moment €7.800 en wordt maandelijks degressief uitbetaald over een periode van twee jaar. (zie tabel verder)

3.2.2 Structurele verruiming en bijkomende verbreding doelgroep

Om alle werkzoekenden blijvend en structureel te stimuleren om de stap naar ondernemerschap te blijven zetten, wordt voorgesteld om de doelgroep van de transitiepremie tweeledig uit te breiden:

- Enerzijds zal de tijdelijke verruiming van de doelgroep van uitkeringsgerechtigde werkzoekenden ouder dan 45 jaar naar alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden in het kader van AHAD, die eindigt op 31 maart 2022, worden bestendigd. De premie wordt behouden op € 7.800.
- Anderzijds zal de doelgroep van de niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk ingeschreven bij de VDAB toegevoegd worden aan de doelgroep. Voor deze doelgroep is het premiebedrag lager en afgestemd op de duur van de inschrijving bij VDAB.
 - Voor de groep die een jaar of meer zijn ingeschreven bij VDAB
 - €3.900 (de helft van de volledige premie)
 - Voor de groep die een half jaar tot een jaar is ingeschreven bij VDAB
 - €1.950 (een kwart van de volledige premie)

De eerste uitbreiding betreft het structureel verankeren van de tijdelijke verruiming uit AHAD.

De tweede uitbreiding betreft een nieuwe doelgroep, namelijk de niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk die ingeschreven zijn bij VDAB. Tot nu toe was de transitiepremie enkel toegankelijk voor uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk die ingeschreven waren bij de VDAB. Via deze uitbreiding kunnen niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk ingeschreven bij de VDAB ook gebruik maken van de transitiepremie. Dit sluit aan bij de beleidsnota werk en sociale economie waarbij gesteld werd dat we werkzoekenden de keuze tot ondernemerschap proactief aanbieden als stap in een traject naar werk en binnen de beleidsvisie om niet-beroepsactieven te activeren. Deze uitbreiding is mogelijk binnen het huidige decreet van

de transitiepremie waarbij beslist is dat de transitiepremie enkel toegekend kan worden aan werkzoekenden. De definitie van VDAB stelt dat werkzoekenden personen zijn die ingeschreven zijn bij de VDAB. We stellen voor de doelgroep voor de transitiepremie te beperken tot de niet-werkenden werkzoekenden. Door deze definitie als leidraad te nemen, kunnen niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk ook gebruik maken van de transitiepremie. Zo bereiken we een deel van de niet-beroepsactieven en focussen we ons in eerste plaats op personen die al een eerste stap naar activiteit op de arbeidsmarkt (cfr. inschrijving VDAB) hebben genomen. Op termijn onderzoeken we ook de mogelijkheden om de niet – actieven op termijn toe te voegen tot de Jobonus+.

We stellen voor om niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk toegang te geven tot de transitiepremie wanneer ze minstens een half jaar ingeschreven zijn bij VDAB en de duurtijd van de inschrijving mee te gebruiken om het bedrag van de premie te bepalen. Met de toevoeging van deze groep bereiken we een groep die een grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft en leggen we de focus bij die mensen die het meeste baat hebben bij een competentieversterkend traject.

In onderstaande tabel staat weergegeven welk bedrag de ondernemer maandelijks zal ontvangen afhankelijk van zijn statuut bij opstart in hoofdberoep.

	Uitkeringsgerechtigde WZW	Niet-uitkeringsgerechtigde wzw > 1 jaar	Niet-uitkeringsgerechtigde wzw >6 maanden en < 1 jaar
Totaalbedrag	€7.800	€3.900	€1.950
1-3 maanden	€ 500	€250	€125
4-6 maanden	€450	€225	€112.5
7-9 maanden	€400	€200	€100
10-12 maanden	€350	€175	€87.5
13-15 maanden	€300	€150	€75
16-18 maanden	€250	€125	€62.5
19-21 maanden	€200	€100	€50
22-24 maanden	€150	€75	€37.5

De cijfers die we gebruiken voor de niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekende zonder werk die gestart zijn met ondernemen in hoofdberoep ontvingen we vanuit VDAB. Voor de uitkeringsgerechtigde werkzoekenden baseren we ons op de cijfers van de KSZ van 2018. In 2019 was er sprake van een uptake van 20,44% van de transitiepremie bij uitkeringsgerechtigde werkzoekenden ouder dan 45 jaar die starten met ondernemen in hoofdberoep. We hebben dit cijfer gebruikt om een schatting te maken van het benodigde budget indien de niet-beroepsactieven mee opgenomen worden in de doelgroep voor de transitiepremie.

	Totaalpremie	Aantal per doelgroep	Aantal uitgaande van een uptake van 20.44%	Budget per doelgroep met een uptake van 20,44%
Structurele verankering huidige uitbreiding:	€ 7.800	4.384	896	6.988.800 euro

Uitkeringsgerechtigde wzw				
Uitbreiding: Niet-uitkeringsgerechtigde wzw > 1 jaar	€ 3.900	447	91	354.900 euro
Uitbreiding: Niet-uitkeringsgerechtigde wzw > 6 maanden < 1 jaar	€ 1.950	301	62	120.900 euro
Totaal	/	5.132	1.049	7.464.600 euro

Bron: KSZ en VDAB. In bovenstaande cijfers was het niet mogelijk om de duur van de niet-uitkeringsgerechtigdheid af te zonderen. De cijfers zijn dan ook gebaseerd op de duur van de werkloosheid van de klant. Bovenstaande cijfers zijn het gemiddelde van de totalen voor de jaren 2018 en 2019. We baseren ons op de uitstroom naar zelfstandig werk waarbij we niet weten of dit in hoofdberoep is. Bij de niet-uitkeringsgerechtigde wzw die 6 maanden tot 1 jaar werkloos waren, zijn BIT-jongeren mee opgenomen. Bij de niet-uitkeringsgerechtigde wzw > 1 jaar zijn deze niet opgenomen.

Voor de verruiming van de transitiepremie zoals deze nu voorligt is er volgens deze berekeningen een budget nodig op jaarbasis van €7.464.500. Deze uitbreiding kan dus gerealiseerd worden binnen het huidige begrote budget van de transitiepremie € 14.231.000 (BO 2022) .

3.3 PLAN VAN AANPAK

3.3.1 Operationeel

De uitbreiding van de doelgroep van de transitiepremie vereist een nieuwe datakoppeling met VDAB en mogelijks een raadpleging van automatische stromen. Gezien de beperkte bijkomende aantallen is een nieuwe applicatie niet opportuun, maar wordt er eerder naar andere mogelijke oplossingen/optimalisaties gekeken. De integratie van de niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk is een nieuw gegeven. Op dit moment hebben wij nog geen duidelijk beeld omtrent welke ingrepen, aanpassingen er precies noodzakelijk zijn. Er wordt gestreefd naar operationele ingang van deze maatregel vanaf 1 december 2022. Voor de uitkeringsgerechtigde werkzoekenden kan de verlenging van de huidige maatregel ingaan op 1 april 2022.

Ook zal de vraag worden voorgelegd aan de federale minister van Financiën, de premie fiscaal vrij te stellen.

3.3.2 Regelgeving

We zullen de wijzigingen aanbrengen via een BVR omwille van de volgende reden: in het decreet van de transitiepremie staat er bij het toepassingsgebied 'werkzoekenden', maar deze wordt niet verder gedefinieerd. 'Werkzoekende' wordt vaak eng gezien als iemand met een uitkering (= werkloos), maar het VDAB-decreet² besluit definieert werkzoekende als de persoon die is ingeschreven:

7° de werkzoekende : elke persoon die is ingeschreven bij de VDAB, met inbegrip van de personen die op zoek zijn naar een zelfstandige beroepsactiviteit;

² http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&table_name=wet&cn=2009060562

8° de niet-werkende werkzoekende:

- a) de werkzoekende die geen betaalde beroepsarbeid verricht;
- b) de onvrijwillig deeltijdse werknemer, vermeld in artikel 29 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering;
- c) de deeltijdse werknemer die een opleiding volgt in een onderwijsinstelling als vermeld in artikel 87, waarvoor hij vrijstelling heeft gekregen van de [6 VDAB]6;

We stellen voor om met twee wijzigings-BVR's te werken.

Voor de bestendinging van de huidige uitbreiding volgen we onderstaand stroomschema. Aangezien de huidige uitbreiding eindigt op 1 april 2022 is het noodzakelijk dat voor deze datum het BVR is gepubliceerd waarin de bestendinging van de huidige uitbreiding wordt vastgelegd.

Voor de toevoeging van de niet-uitkeringsgerechtigde wzw aan de doelgroep van de transitiepremie zullen we onze timing afstemmen op de jobbonus + .

De duurloop van een BVR is de volgende:

Planning regelgeving	Normale procedure	
BVR - Eerste ontwerp		
Advies IF	12 werkdagen	6/12-22/12
Advies Begroting	12 werkdagen	22/12 - 7/1/2022
Principiële goedkeuring VR		14/1/2022
Advies SERV + GBA / VTC	1 maand	17/1/2022-17/2/2022
Advies Raad van State	1 maand	18/2/2022- 18/3/2022
definitieve goedkeuring VR	1 week	25/3/2022
Publicatie staatsblad		

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

HILDE CREVITS